

Forfatter: Ellekiær, Jens

Titel: BREV TIL: Gyldenstjerne, Mogens FRA: Ellekiær, Jens (1566-01-13)

Citation: Ellekiær, Jens: "BREV TIL: Gyldenstjerne, Mogens FRA: Ellekiær, Jens (1566-01-13)", i *Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (3. bind)*, NIELSEN & LYDICHE, s. 7. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-000743146-003-shoot-L0007431460030004.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (3. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Kalundborg, 13. Januar 1566.

Jens Ellekiær til Mogens Gyldenstjerne.

Om Brødbagning i Lenet af Landgilderugen og om, hvor Brødet skal leveres. Mange af Bønderne er saa forarmede, at de hverken kan bage Brød eller yde deres Landgilde. Der er hverken gammelt Korn eller Malt paa Slottet. Der behøves ingen Garnison paa Slottet, saa Folkene kan ind- lægges i Købstæderne. Han tilraader at sælge Kongens Korn til Foraaret, da der bydes gode Priser. Om Indkøb af Øksne til Kronen og om, hvorledes Pengene til Betaling skal skaffes. Han sender Register over, hvad der findes paa Slottet af Korn og Fetalje og hvad der staar i Restance af Landgilde og uvis Indkomst, men det vides ikke, hvad der kan ventes at indgaa deraf, da Armoden blandt Bønderne er stor. Om Transporten af det i Lenet huggede Tømmer ved Bønderne. Om Levering af Eddike og Gryn til København og om Tønder dertil.

H. I.

Mynn ganske idmygelighe helßenn och vellighe tyen- niste altiit forßendtt met Wor Herre. Kyere her Mogens Gyllenstyernn, giffuindis ether ganske idmygeligenn tylkende, att ethers scriffuelße er nu y dag kommenn hiid tiill Kallundborgh, som y haffuer laditt tilscriffue slotz- fogdenn Christoffer Faaborgh her samesteds, att her skulle nogenn tiid siidenn forledenn kommid konnge matts breff hiid tiill slottid om brød att bage, ßom skulle føris fram s. 8tiill Kiøffuinghaffnn. Saa kom her om sanctj Mickils dags tiide konnge matts. breff ¹⁾ om brød att bage, och war same breff vdgiffuitt y Helsingborgh, och formelder thet jcke, att same brød skulle bagis och saa føris tiill Kiøffuinghaffnn, menn thet formelder, att same brød y thet aller- seniste skulle vere bagett och jutt ther paa slottid ²⁾ tiill sanctj Dionisij dagh ³⁾. Saa screff jeg Jens Trudßenn ⁴⁾ same tiid tiill ther om och wille haffue, att thet motte bleffuitt førd tiill Kiøffuinghaffnn same tiid, ephtherdj konge matts breff, ßom var screffuitt y Helsingborgh, formeltthe: ther paa slottid, och jcke ther hoß formelder, huad heller thet skulle vere Kiøffuinghaffnn eller Kallundborgh. Tha screff Jens Trudßenn meg tiill jgenn, att thet skulle vere her paa slottid. Saa haffuer jeg ephther hans scriffuelße annam- mid ßame brød jng her paa slottid, saa møgett, ßom jeg konde till thenne dag mest vdfaa aff bøunnerne her y lenitt, dog er wel mere end halffpartenn tilbage, som jcke haffuer bagett, thy the ere saare møgitt forarmid her y lenitt. Menn the ere alligeuell ther om strengeligh till- sagtt och formanitt att lade thet komme fram met første onder theris faldsmaall. Och beclage the arme bøunner them jemmerligh, att the konde jngenn wiid faa att bage thet met 1), thi skoffuene ere tilluchtt her, att the faa jntet aff thennom enchtenn till kiøffs eller anderledis etc. Derfor, kyere her Mogens, er mynn idmygelig bøønn tyll ether, att y wille veil gyøre och byude meg ij ord tiill met thette bod, om jeg skall lade tilsige bønerne att tage thet vd jgenn och føre thet fram tiill Kiøffuinghaffnn, eller thet y wille see egenom finger met thenom paa thenne tiid; thi her er enn saare arm allmoghe tiill thette slott. s. 9jeg tror aldriigh, att jeg bekommer halff theris landgilde vd, ßom the skulle giffue y thette aar nu forgangen 2). Kyere her Mogens, giffuindis ether ochsaa idmygeligenn tilkiende, att konge matts vor aller nadiste herris schriff- uelße kom hiid tiill slottid, tha hans naade foer offuer till Jullend, att jeg skulle scriffue hans naadis konge matt, tiill, huor møget kornn aff rog, bygh och haffre her var paa slottid y forraad; saa er her slet intet gammelt kornn y forraad, men huis gammell malt her var tylbage, tha kongens skiff fick the xx lester bortt, thet er nu forbrög- gitt till tisse mange folck, her ligger, som er Erick Basse met sitt folck, the Suenske till thenne dagh och saa drabanter och bøsseskøtter met mange andre, tiill och fraa her kommer, saa her er jntet mere kornn og forraad, end huad ßom aff thet ny landgilde och saa aff ny wuisse rentte er jngkommen. Kyere her Mogens, ephtherdj att alle the Suenske komme nu her fran och bortt tiill Julland, tha er thet jntet fornøddenn, att konge matt, holler tiisse draffbanter och bøssenskøtter her paa slottid lenger, vdenn thet er hans naadis wilge, att the ellers skulle ligge her y borge leger til y foraaritt, menn the konde veil jndleg- gis y kyøffstederne saa lenge, och thet konde konge matt, møgett till fordell, om hans naade ville lade selge hans kornn y foraaritt; thi her ligger nu borger aff Flensborge och byuder meg xlvij daler for lest rog 3), och giffuer the veil mere, derßom the motte faa thet. Saa tøcker meg jntet att vere fornøddenn, att konge matt, holler her nogenn folck paa slottid paa synn onderhollingh, ephtherdj att mynn frue ¹⁾ achter selff snartt att komme hiem och vill holle her hus til Philipi et Jacobj aposto- lorum dagh. Kyere her Mogens, som ethers godhed veil vdenn tuill dragis tyll mynde, att nu y sommer sist for- ledenn kom hiid till slottid konge matts. scriffuelße, att s. 10man skulle kiøffue her y lenitt tyll hans naadis behaff jc øxenn for thenn mønttt klyppingh, och att jeg same tiid screff ether tiill, att jeg slett jngenn øxenn konde bekomme hoß bøunnerne for same mønttt, och att y same tiid screff meg tiill bage jgenn, att jeg skulle dog gøre mytt beste, att jeg motthe bekomme the fleeste, mogligtt var, saa viste jeg jcke nermer raad, end jeg screff alle the bøunner och tyenner y lenck sammell, ßom giffuer landgilde pendinge hiid till slottid, att the skulle giffue konge matt. gode madstude 4) y stedenn for pendinge och quitter aff same theris landgilde pendinge for same stude xij, xij eller xiiij &, ephther som the vare gode tiill. Tha war ther jcke mange, ßom jeg konde faa stude aff; thi the mentte, thet skulle bliffue thennom een paaleg. Saa kiøffte ieg hoß herremends tyenner wid 1 madstude for gamle danske mønt. Tisligeste fick jeg ochsaa nogenn aff saligh Steens ¹⁾ øxenn och loffuitt ther ochsaa rond mønttt for. Saa haffuer jeg tilsagt bøunnerne, ßom jeg jngenn øxenn konde faa aff, att ephtherdj the jcke ville selge konge matt, theris øxen for thenn mønttt, y landet er gild och geff, tha skulle the rette them ephther att giffue meg gammell mønttt tiill att betale same øxenn med, thi meg synnis, att thett er kongens skade att tage for landgilde andenn mønttt, ßom ringer er end thenn mønttt, the plege att giffue til landgilde aff gammell tid. Saa er mynn id- mygeligh bøønn tiill ether, att ethers framhed ville veil gøre och dele ethers gode raad med meg her vdj, om ether syunis, at ßaa maa were, och jeg motte faa ett ord eller tuo scriffutig

tilbage med thette bod ther paa 5); thi jeg wiid jngenn andenn middel eller raad tiill att bekomme saadann mønttt till att betale same øxenn met end y saa maade, vdenn jeg motte selge korn ther till och betale them med daler etc. Kyere her Mons, som jeg nu haffde s. 11thette breff saa neer tilscreffuitt, tha kom hidtt Jochum Beckis scriffuelße till megh, att hand met ether skulle scriffue tyll alle konge matts slotte och gaarde, att the met aller første skulle offuerwege, huad ther fyndis paa huertt sted vdj forraad bode paa hußenne och y lenitt met alt, huis ßom tylstaar, paa thet hans konge matt, motte faa wist beskeenn paa, huad hans naade haffuer y forraad att holle hus med y foraritt och thenne tylkomendis sommer. Saa sender ieg ether nu jndluchtt y thette breff ett register paa allt, huis her findis paa slottid, ßom konge matt, tyllkommer bode aff kornn och fittallie nu paa thenne dag, tisligeste ochsaa huis ßom tylstaar vdj lenitt aff landgilde, sagefald och gaardfestninghe och andenn wuisße rentte; menn mand kand jcke vere visse paa allt thet, ßom tilbage staar; thi her er mange gaarde saa gaatt ßom øde och disligeste mange saa forarmid, att mand bekommer thette aar slett jntet aff thennom och kand ske aldrih jntet 6), och enn partt faar mand att tage pen- dinge och quegh for landgilde aff, vdenn mand wil giffue them dag tyll ett anditt aar. Saa kand mand jntet vist scriffue om thet, ßom nu tylbage staar; dog skall ieg gøre mynn yderste fliid tiill, att jeg kand faa then største och meste partt jng ther aff. Och haffuer jeg nu y tyse forgangenn xiiij dage veritt vde hoß bønerne alle uegne y lenitt att jngkreffue paa mynn frues vegne, huis achter- stad ßom y tisse forgangenn ij aar tylbage stod, tha kand jeg jcke faa thet neer alsamens vd, och findis her ßaa stor armod eblantt thenn største partt aff bønerne, thet jeg jcke haffde thet selff troed førend nu, jeg haffuer seett och forfaritt thet. Kyere her Mogens, som ethers scriffuelße ochsaa er kommenn hiid til slotzfogdenn met tisse tymmermend, her var att hogge tymmer tyll konge matts behoff, att tyse bøner her y lenitt, ßom same tymmer er hoggenn, skulle thet føre fram tyll Kyøffuing- haffnn, saa er thet meste partt y thett herritt, ßom same s. 12tømmer er hoggen vdj, kyrcke, closter och prelate tyenner, och the sige ney, for att the jcke ville hielppe att age samme tømmer met slotzens tyenner 7), och y forgangenn aar, tha tømmer bleff hoggenn y closter skoffuene, tha halp slottens tyenner thennom att age thet fram tyll Roskyld, thet the finge ther offuer stor brøst och onderfald. Men derßom the nu skulle age thet selff saa langtt fram, tha siger jeg ether thet for uist, att enn stor partt aff thennom saar aller waarsaad mere. Menn derßom thet konde tylstedis them att føre thet, tyll ett anditt leenn wydtager, och the andre tha att tage thet, tha konde the paa alle syde bliifue ved macht met Guds hielp. Kyere her Mogens, bekom jeg konge matts scriffuelße om edick att brøgge och grynn att male, saa och att forskycke thet y gode tønner 8), saa wiid jeg meg slett jngenn raad tyll saa mange tønner att bekomme, vden att grynnenn motte forsendis forudenn tønner tyll Kiøffuinghaffn; jeg will faa nogenn raad til edickenn. Att jeg ochsaa motte faa thett att viide met thette bod. Kyere her Mogens, tager meg jcke till møstøcke, att jeg saa dyerffuelig scriffuer ether till och bemøyer ether met saa lang scriffuelße. Huor jeg y then[ne] lands ende kand tyene ether nogett tyll vilge och gode el[ler] naagenn, ßom ether tillhør, tha skal jeg thet ganske gyerne gyøre, thet Gud almechtiste kende; hannom wiill jeg nu och altid haffue ether till liiff och siell befalitt. Ex Kallindborgh then 13. januarij aar etc. mdlxvj.

E. v. t.
Jens Ellekyer,
scriffuer.

(Mogens Gyldenstjernes Randbemærkninger:)

1) Wyde rad tyl wyd. 2) Armod; icke skulle forma at gyffue landgilde. 3) 48 daler for 1 lest ru. 4) Om øxen. 5) Om gamel miint i landgylle. 6) Øde gorde; icke wyl at frem kome. 7) At førre tet tymer hijt. 8) Om tr tijl griin.